

Yttrande

Dnr 308774
2017-09-26

Kommunstyrelsen/
Kommunfullmäktige

Petter Bergeå
Telefon 026-178450
petter.bergea@gavle.se

Yttrande - Motion (MP) - Striktare redovisning av partiernas ekonomiska stöd från kommunen

Beskrivning av ärendet

Miljöpartiet (MP) önskar i motionen *Striktare redovisning av partiernas ekonomiska stöd från kommunen* att kommunen tar fram riktlinjer för hur partistödet får användas samt att kommunen tar fram en mall för hur stödet ska redovisas. Motionärerna önskar även att det av riktlinjerna ska framgå att stödet inte ska få användas till alkoholrepresentation, framtagande av material som kan uppfattas rasistiskt eller nazistiskt eller till något som på andra sätt kan vara etiskt eller moraliskt oförsvarbara utgifter. Om stödet används felaktigt bör det kunna dras tillbaka.

Yttrande

De grundläggande bestämmelserna om partistöd återfinns i kommunallagen (2 kap § 9 - § 12). Reglerna om partistödet är utformade som kompetensregler, dvs. regler om hur det kommunala partistödet ska vara utformat för att stödet ska kompetensligt – dvs. något kommunen får hålla på med. Av bestämmelserna i kommunallagen framgår vilka krav en kommun får ställa på partistödet, när redovisningen ska lämnas in, till vilket syfte stödet ska lämnas ut och under vilka förutsättningar kommunen får besluta att stöd inte ska betalas ut. Ett regelverk eller en tillämpning av bestämmelserna som strider mot kommunallagen skulle innebära att partistöd lämnas utöver den kompetens som kommunallagen ger kommunerna och landstingen.

Enligt KL 2 kap 10 § ska fullmäktige besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Kommunfullmäktige i Gävle har i enlighet med kommunallagens bestämmelser också fastställt regler för det kommunala partistödet (Regler för kommunalt partistöd i Gävle Kommun, KF 2014-12-15 § 13).

Partistödets syfte är fastställt i lag

Kommunallagen anger att partistödet ska användas för ett fastställt syfte, nämligen att stärka de politiska partiernas ställning i den kommunala demokratin. Att det kommunala partistödet har ett i lagstiftningen fixerat syfte innebär enligt förarbetena till lagstiftningen att ”fullmäktige inte kan göra gällande några egna uppfattningar om hur partierna får använda det mottagna

stödet". Vidare framgår att fullmäktiges "frihet att bestämma partistödetets omfattning och former" inte innefattar någon "möjlighet att förändra syftet med det kommunala partistödet eller precisera på vilka sätt detta ska uppnås." (SOU 2012:30, avsnitt 11.4.1). Att partistödetets syfte redan är fastställt i lag ska alltså förstås som att en kommun inte själva kan utveckla eller precisera syftet eller inriktningen på stödet ytterligare.

Möjlighet att pröva partiernas användning av stödet och besluta om återbetalning är begränsad

Lagstiftarna har sedan bestämmelserna om partistöd fördes in i kommunallagen (prop 1969:126) ansett att det inte skulle förekomma någon kontroll från det allmänna sida om hur stödet används. När regering och riksdag såg över regelverket och förde in redovisningskravet 2014 bibehölls i stort sett denna inriktning. De skäl som anges i propositionen (2013/14:5 s.77) för att begränsa fullmäktiges möjligheter att pröva om partistödet nyttjats i enlighet med syftet är att "stödet ska fördelas enligt fasta regler som inte tillåter någon skönsmässig bedömning (SOU 1972:62 s. 45)." Vidare skriver man att i "vilken mån utbetalt partistöd i varje enskilt fall har använts för det ändamål för vilket det lämnades utgör i hög grad en bedömningsfråga och kan därför inte tillåtas ingå underlaget för kommunernas och landstingens ställningstagande till fördelningen av partistöd."

Syftet med redovisnings- och granskningskravet är alltså inte att fullmäktige ska ta ställning till innehållet i redovisningarna. Istället är syftet att den offentlighet som redovisningen innebär ska verka för att partierna nyttjar och redovisa medlen på ett försvarbart sätt och i enlighet med det angivna syftet.

Sammantaget är bedömningen att det inom ramen för nu gällande lagstiftning inte är möjligt att genomföra det som motionärerna föreslår vad gäller regler kring användningen av stödet och möjligheterna att kräva återbetalning.

Det finns dock inget som hindrar att partierna använder en mall vid redovisningen av partistödet. Många kommuner och landsting har också tagit fram blanketter för redovisningen av partistödet. Lagstiftningen tillåter dock inte att kommunen ställer krav på redovisningen som går längre än vad kommunallagen fastställt. Det innebär också att det inte är möjligt att kräva att redovisningen ska på en viss mall. Användningen av en sådan mall måste alltså vara frivillig.

Beslutsunderlag

Motion (MP) - Striktare redovisning av partiernas ekonomiska stöd från kommunen

Petter Bergeå
Utredare Kommunledningskontoret
Gävle Kommun